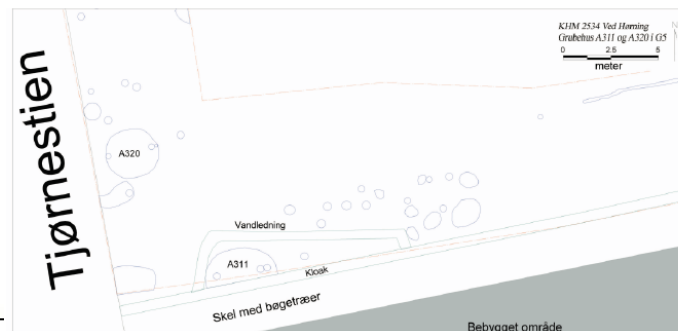
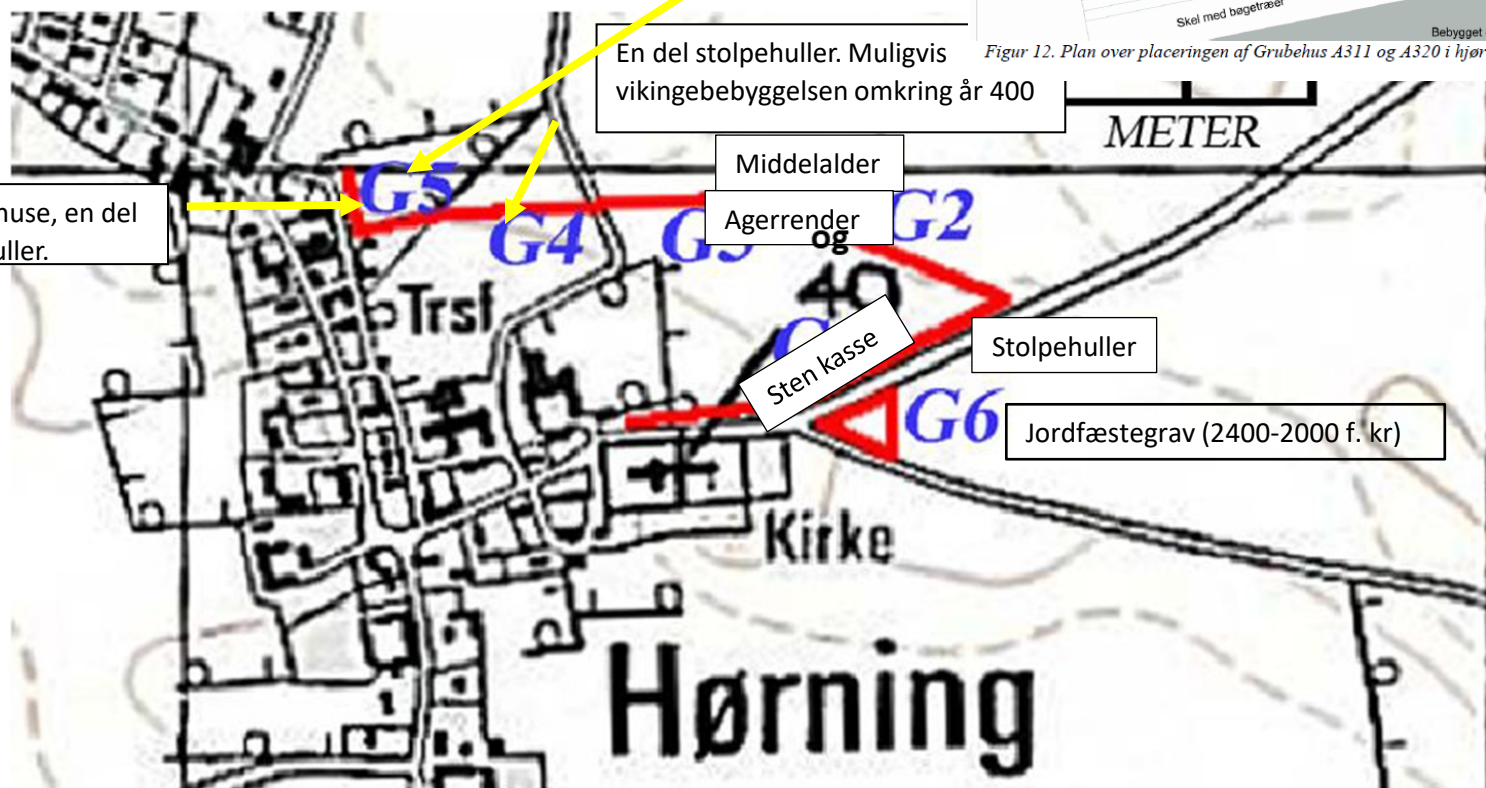

Arkæologisk undersøgelse i forbindelse med etablering af spildevandsledning og 2 regnsvandsbassiner.

2010

Figur 12. Plan over placeringen af Grubehus A311 og A320 i hjørnet af Tracé G4/G5.

Kort © Kort og Matrikelstyrelsen © COWI A/S

Udgravning Hørning G4 og G5

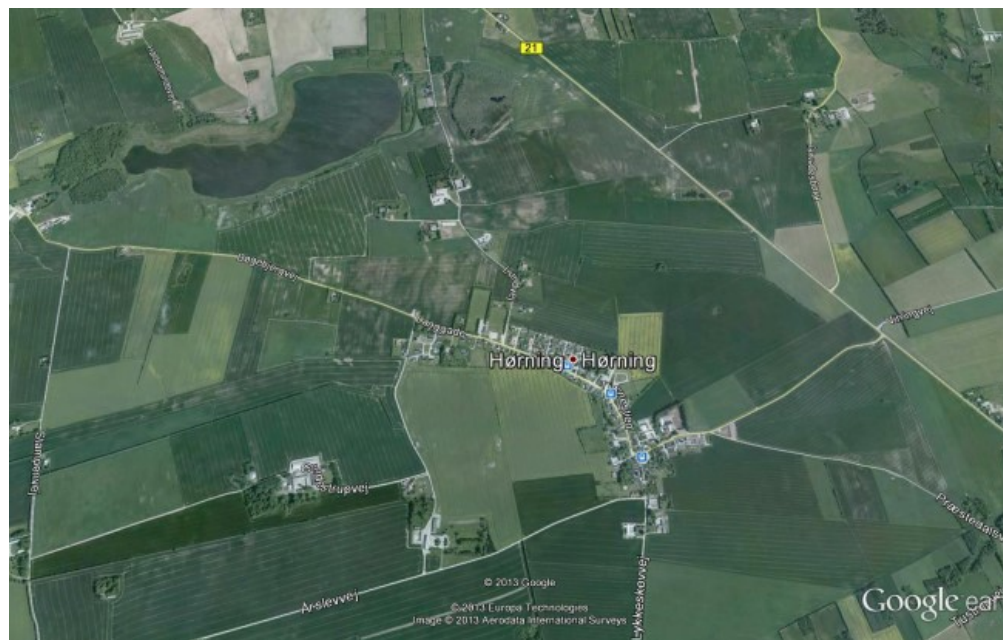

Figur 12. Plan over placeringen af Grubehus A311 og A320 i hjørnet af Tracé G4/G5.

Kirkestævne ved Hjørningh Kirke 8. juni 1477

- Vedrørte en strid om tilhørsforhold for "Farndrup", (nu ikke kendt navn), som formentlig var en torp eller en gård beliggende i nærheden af Højelunde (en smal skovstrækning ved søndre bred af Hald Sø). Den oprindelige Gunnestrupgård udgjorde en del eller det meste af denne ejendom.

Hørninge nævnt i et dokument ang. tilhørsforhold for Kalø 1. nov. 1407

Herremænd og fæstebønder

Hørning og senere Gundestrup hørte til Essenbæk Kloster

Lund og Krogsager hørte til Æsdrop (Gl. Estrup), og blev muligvis drevet i fællesskab.

- Jorden var "ejet" af Herremændene (godsejerne, adelen), og landsbyernes jord var "fælleseje", og ingen bonde kunne bestemme over sin egen jord.
 - Beslutninger om såning og høst mv skulle besluttet i fællesskab i landsbyrådet.
 - Bønderne var fæstebønder!
 - Herremændene kunne også udskrive til soldatertjeneste!
-
- ❖ Hoveri: betaling med arbejde for "leje" af ejendom
 - ❖ Landgilde: betaling med naturalier for "leje" af ejendom

Landbrugsreformer

Hoveriet tog overhånd (Godsejerne udnyttede fæstebønderne, -havde uindskrænket magt over fæstebønderne), hvilket førte til en landbrugskrise (for lille produktion) op igennem 1700-tallet.

Europa var generelt meget forarmet som følge af de mange krigsår i 1600'tallet (30 års-krigen 1618-1648) og Den store nordiske krig 1709-1720. Den franske revolution.

"Oplysningstiden"

Landbrugsreformer sidst i 1700-tallet:

Stavnsbåndet: 1733 – 1788

Jord-fællesskabet ophævet ved forordning 1781

**1782 nedlægges Stamhuset: Hevringholm,
Essenbæk og Tustrup (Grev J Beck-Friis)**

Et **stamhus** er et gods der udelt skulle arves af ældste søn. Indehaveren af en stamhus kaldes stamhusbesidder. Et stamhus var skattefritaget, men til gengæld kunne det ikke sælges.

1784 påbegyndes udskiftningen af Hørning bys jorder, som blev udstykket i toft, indmark og udmark.

Jorden blev tildelt Matr. Nr. (Hørning By og Hørning Sogn). Systemet stadig gældende

Heden blev først udstykket i 1794

Stavnsbåndet 1733 -1788

- **Stavnsbåndet** blev i 1733 indført i Danmark under Christian 6. enevældige regering efter ønske fra godsejere og militær.^[2] Det bandt mænd mellem 4 og 40 år til at blive boende på det gods eller herregård, hvor de var født. Bopælspligten havde eksisteret siden begyndelsen af 1700 -tallet, men da der var mulighed for at købe fripas, gjorde det i praksis næppe særligt indtryk på de bedrestillede, det vil sige bønderne og deres sønner.^[3] Det blev ophævet i 1788 med forordningen om afskaffelsen af stavnsbåndet, der skulle afvikles frem til 1800. Udskrivelsen af soldater overgik herefter til et *statsligt sessionsvæsen*.

Hørning

År 1536: 9 gårde og 11 boelssteder

År 1785: 9 (10?) gårde + Stiftelsen, 11 boelshuse, 3 gadehuse og 1 smedie

År 1834: -se kort

I 1837 nævnes 32 selvejere i Hørning

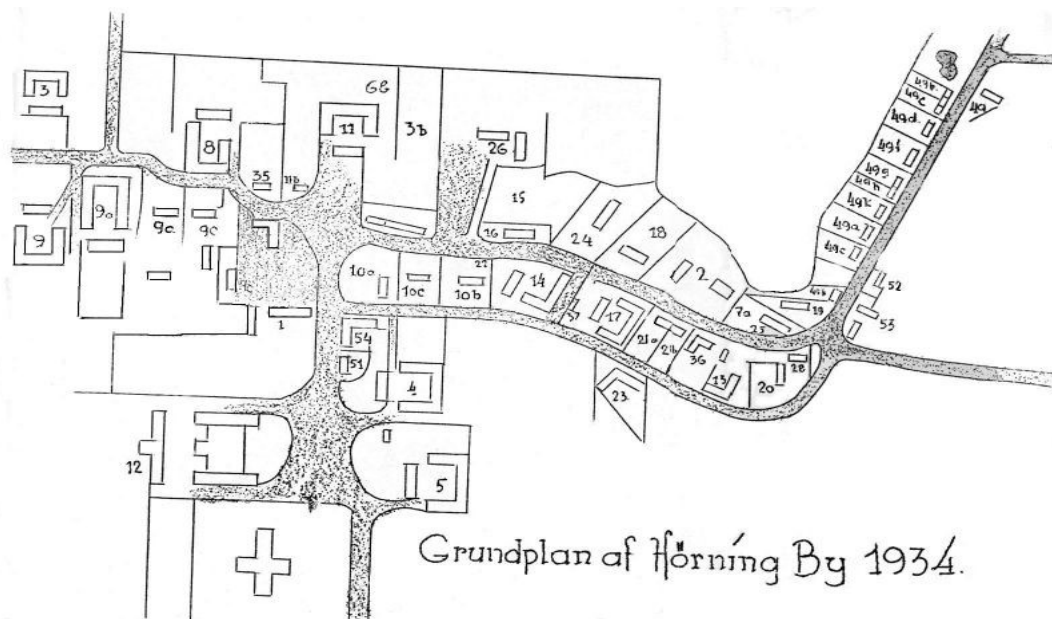
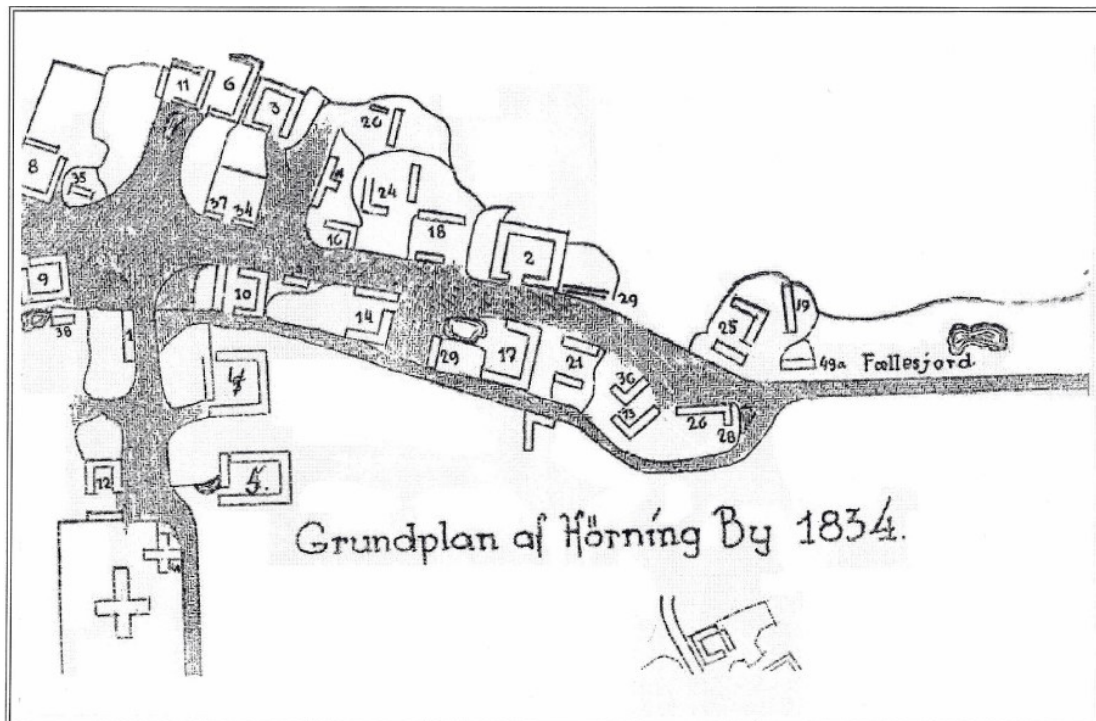
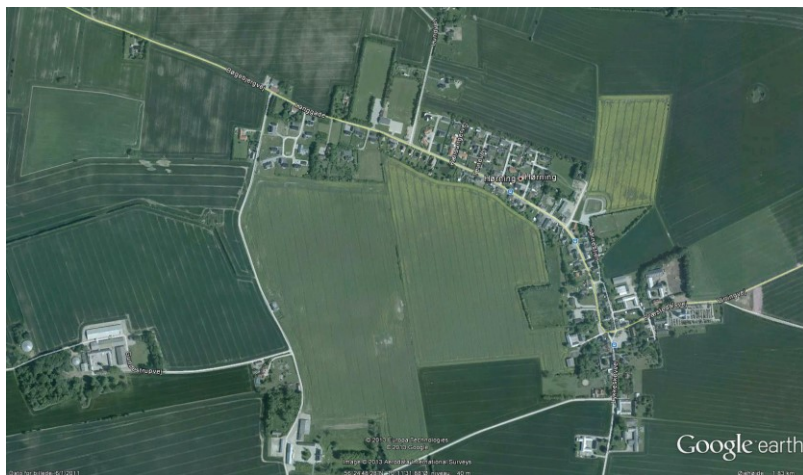
Efterfølgende: 2 (3) gårde nedlagt og 6 boelssteder slettet

I 1970'erne var der 7 husmandssteder + Hospitalsgården og 7
egentlige gårde

Hørning by

Original 1-kort, 1816 over Hørning, 1:4.000. De større gårde ligger samlet omkring kirken og vejkrydset Langgade/Lykkekovvej/Præstedalsvej. De mindre ligger på række langs Langgade.

Hørning

1856: Ebeltoft-vejen

1869: Ny skole

1874: Hald (Hals) Sø udtørret / igen i 1959, genskabt i år 2000

1888: Birkehøj Andelsmejeri (ophørt i 1967)

1889: Forsamlingshuset

1890: Brugsforeningen (Bygget på gadejord i 1896?), ophørt i 1998

1896: Fælles Vandværk

1916-17: Allingåen bliver reguleret

1920: Pogeskolen

Hesteavlsforeningen "Hørning"
(Høvding og Duks)

Høvding

- Der blev handlet spec. mange jordarealer i 1875
- Mange af byens unge emigrerede til Amerika sidst i århundredet

Forsamlingshuset

Opført i 1889
Nedrevet i 2008

Uddeler:
Severin Rasmussen indtil 1928
Aage Carlsen fra 1928 –
Viggo Carlsen

**Den
gamle
Brugs**

Den nye Brugs, -bygget i 1933

Brugsen lukket i 1998

Brande i Hørning

Større Brande:

1896: nr. 14, nr. 10 og nr. 4 (leg med tændstikker i nr. 14)

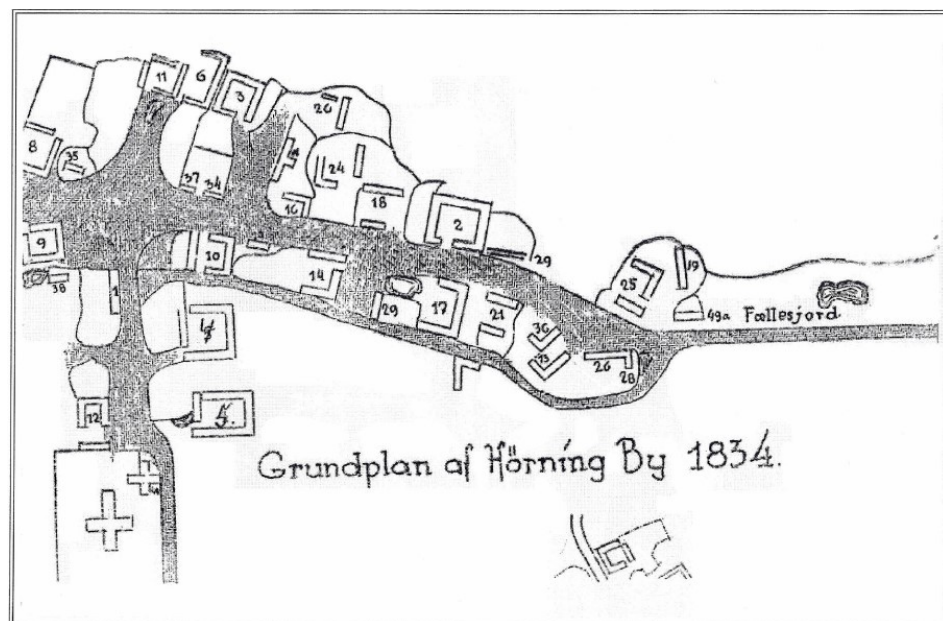
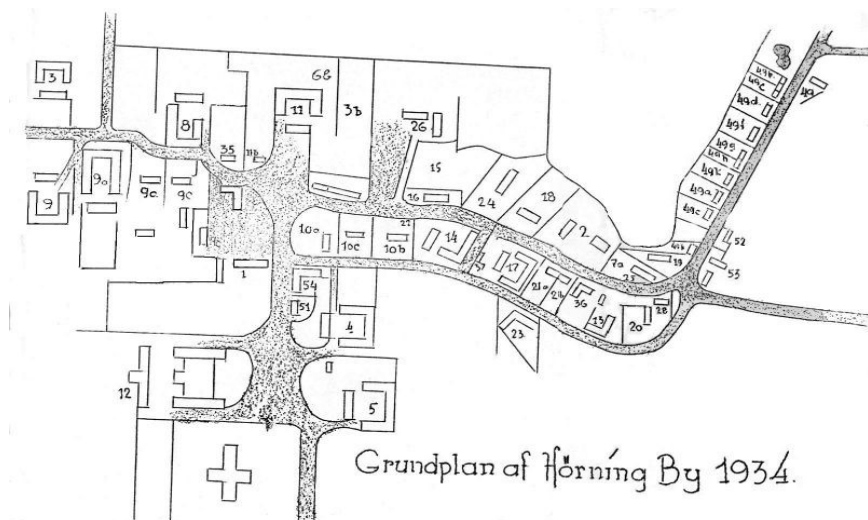
1900: nr. 1 (Den gamle skole)

1902: nr. 3, nr. 6 og nr. 11

1903: nr. 5

1929: nr 2

1930: nr. 13, 20 og 28

Hørning

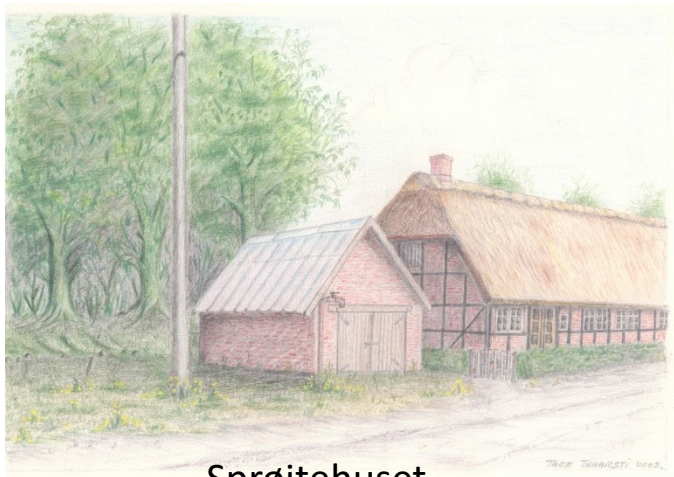
- **Lergraven** (fyldt op ca. 1962?)
- **Kloakering 1953.** Renoveret i 2010-2012
- **Frysehuset** (1951 – 1971)
- **Bytrommen:** Oprindelig en militær stormtromme, der menes hjembragt i 1864. Har været brugt ved ildebrand.
- **Bysmeden:** først i nr 35, flyttede i 1873 til nr 53 (ophørte 1886)
- **Sprøjtehuset** , (brandsprøjte, -vogn m. træhjul og manuel brandsprøjte)
- **Byjord / byudvikling**

Sprøjtehuset

Anders Jensen
og den gamle brandsprøjte

Sprøjtehuset

Byudvikling

Byjorden:

Lergraven og mod vest, op til Kjelddammen og vandværket (Matr. Nr. 49)

Bebygget:

- Husene vest for "Lergraven" (efter 1846)
- "De nye huse" arbejderboliger (vest for Kjelddammen) , (1954)

Andre udstykninger:

- Udstykning nord for Langgade (Matr. Nr. 13) (første hus 1967)
- Bogfinkevej, udlejning beg. Ca. 1990
- "Rodenlund", start ca. 2007
- Loddenhøjgårdsvej, 2024

Vandværket

1896 Fælles Vandværk

- 1896 blev den første brønd gravet ved Lergraven med vindmotor og en glødehoved-motor.
Problemer ved vindstille og hvis smeden ikke kunne få gang i motoren
- 1916-17 blev der gravet en dyb brønd med vandbeholdet vest for Kjelddammen (matr, nr. 49, byjord) med en moderne vindmotor, som senere blev tilsluttet en elektromotor

Boringer nedlagt i 2010?.

Sammensluttet med Assentoft
Vandværk

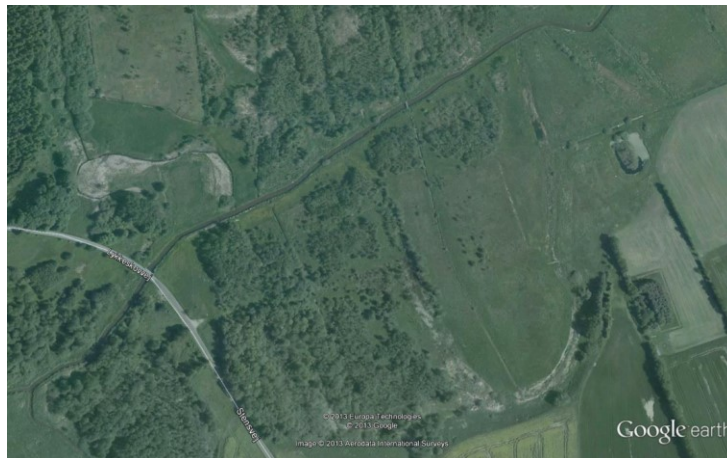
Vandværk 1916-17

Vandværk 1896

1916-18 Regulering af Allingåen:

Allingåen bliver rettet ud på stykket øst for Mygind-vejen (Nybro).

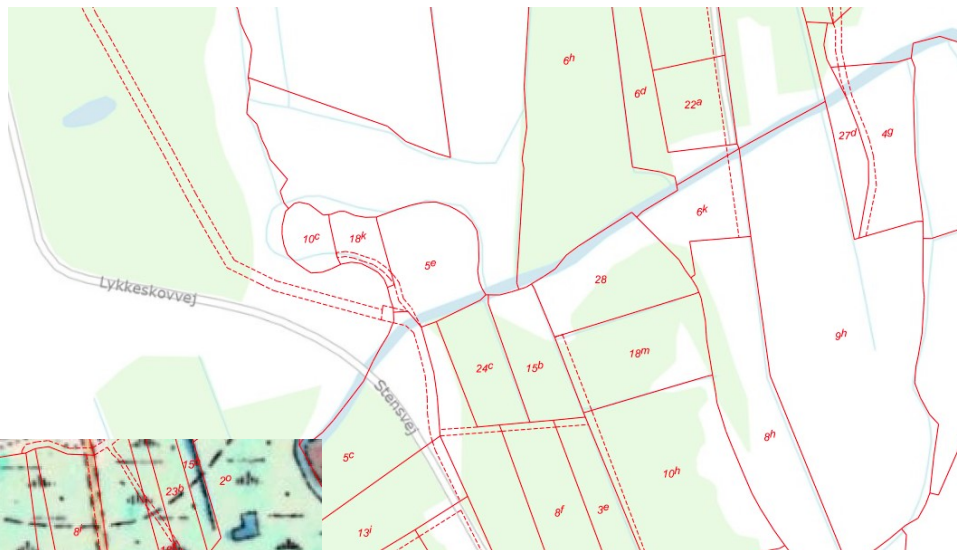

Nybro bliver også bygget til afløsning af et "gangtræ".

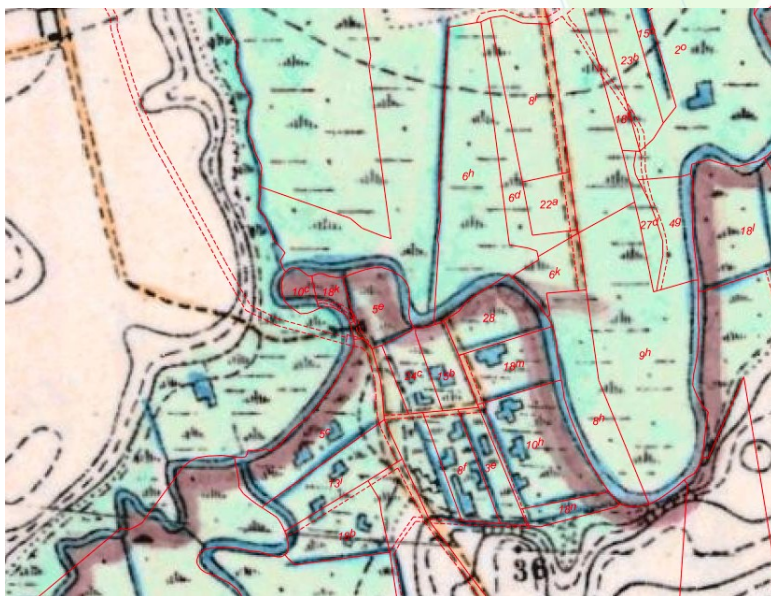
Sidst i 30'erne bliver broen flyttet lidt mod vest.

Vejen ved Lykkeskoven udvides, - nogle af de store indgangssten i jættehøjen skal flyttes

Bro over Alling Å
Nybro og gammelbro

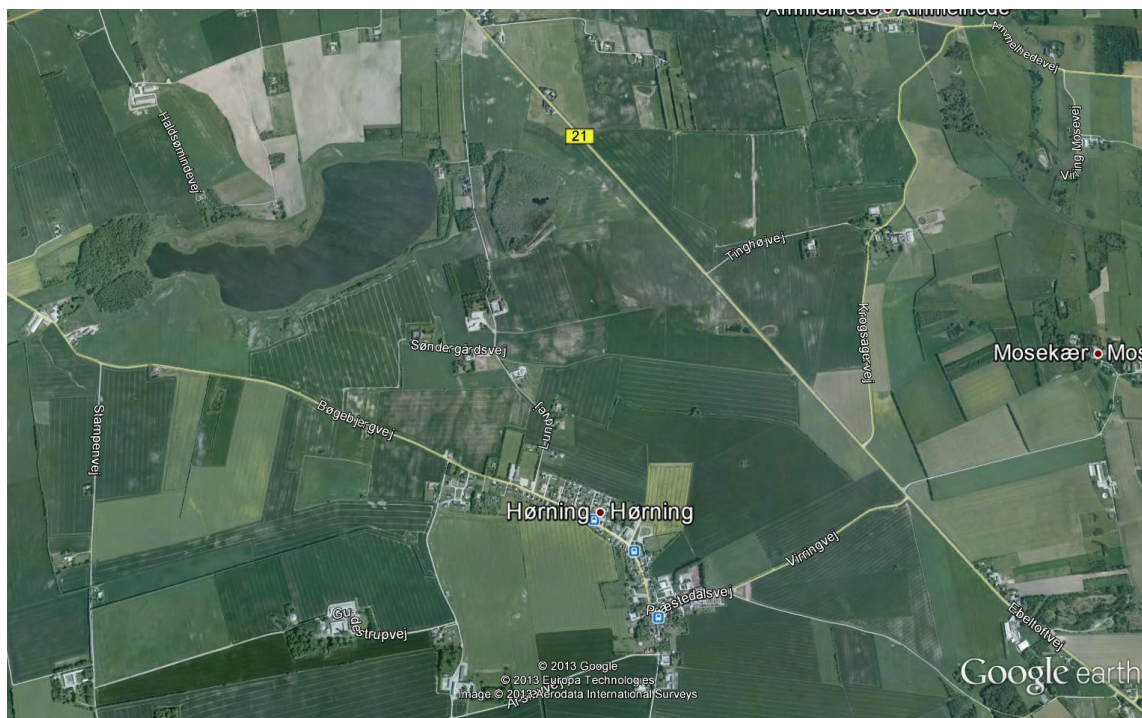

2020

1900

Hals Sø

Hals Sø

Type projekt: Genskabelse af sø, gennemført i 2000, **Størrelse:** 52,9 ha

Pris: 26.650 kr. pr. ha, **Finansiering** Statens VMPII-midler

Baggrund

- Søen blev allerede afvandet første gang i slutningen af 1800-tallet.
- Hals Sø blev igen afvandet tilbage i 1959 (1956-57?). Før afvandingen fremstod den i et par årtier som en lavvandet sø.
- Søen blev afvandet via afvandingskanaler og en pumpe til landkanaler, der afgrænsede søen og førte vandet ud i Hov Bæk.
- Området blev før vådområdeprojektet fortrinsvis brugt til græsning - enkelte arealer blev dog stadigvæk udnyttet som omdriftsjord. Oplandet på ca. 730 ha udnyttedes hovedsageligt som omdriftsjord.

Hals Sø

Hvad er der sket i år 2000 ?

- Under projektet er pumpestationen fjernet og vand fra landkanalerne ledt ind i søen, så vandstanden er steget til søens oprindelige niveau.
- Landkanalerne fungerer nu som fordelerkanal for en del af det tilstrømmende vand fra oplandet, der ledes ind i søen via 4 tilledningskanaler.
- Der er i søens vestende etableret et udløb, som sikrer en stabil vandstand i søen.
Vandfladen i søen er på 43 ha med en middeldybde på 1,7 m og en maksimal dybde på 3,5 m.
- Søen er omgivet af 10 ha mose og enge, hvoraf ca. 6 ha afgræsses. Der er udsat 100.000 stk. geddeyngel i søen for at sikre et fornuftigt forhold mellem rovfisk og fredfisk.
- Det har haft den effekt at klorofylindholdet, som stammer fra planteplankton, er lav i forhold til søens fosforkoncentration. Dette skyldes, at det dyreplankton, der græsser på planteplanktonet, ikke er blevet spist af fredfiskene. Desuden har fuglene taget Hals Sø til sig. Fugletællinger har vist, at der om foråret typisk er 2500 fugle på søen, og der er registreret op til 70 par ynglefugle.

Genforeningsstenen i Hørning

På genforeningsdagen den 9. juli 1920 afholdt Hørning Ungdomsforening en fest i byens forsamlingshus, hvor sognerådsformand, gårdejer E. Thomsen, Ankergaard, fremsatte tanken om at rejse en mindesten, og der nedsattes samme aften et udvalg til at forestå arbejdet med rejsningen og sørge for beplantning omkring stenen. Udvalget bestod bl.a. af læreren i Hørning, født formand, sognefogeden og formanden for Hørning Sparekasse.

Den anvendte sten havde ført en omtumlet tilværelse, der på sin vis lignede Sønderjyllands. Den lå oprindelig i et havedige ved Dejbjerggård på Gundestrup Mark, stod derefter en tid i haven til Ravnholt, og da den blev udset til mindesten, lå den ved Gundestrupgård.

Ved frivillige bidrag var indsamlet 353 kr. De samlede udgifter inklusive stenhugger, var på 283,63 kr.

Renholdelse kostede 2,00 kr. årligt, og en opmaling af sten en kostede 4,00 kr.

Genforeningsstenen blev rejst ved Hospitalet og afsløret søndag den 28. november 1920.

Indskriften, der blev foreslået af lærer A. Busk i Hørning, lyder:

Danmark saaret 1864, bødet 1920